

Ptasie szlaki wędrownicze – jak, gdzie i dlaczego?

Podstawowym powodem jest oczywiście zmiana pór roku. Szczególnie jest to zauważane w krajach o klimacie umiarkowanym, na półkuli północnej, gdzie można odróżnić porę ciepłą i zimną. Ptaki zimą zmuszone są szukać pożywienia i dlatego przenoszą się w ciepłe tereny, na półkulę południową.

Popularna kaczka krzyżówka jest gatunkiem wędrownym, a jednak kilkanaście procent osobników pozostaje w naszym kraju na zimę. Ulubionymi zimowiskami są dla nich niezamarzające rzeki w południowo-zachodniej i północnej Polsce. Pozostałe kaczki odlatują między wrześniem a grudniem. Wracają na przełomie lutego i kwietnia. Są też gatunki, którym wystarczy przemieszczenie się o kilkaset kilometrów np. z północy Polski na południe, wówczas różnica temperatur nie jest zbyt duża, ale dla tych gatunków wystarczająca. Tak jest z myśliwem, który wędrując z Norwegii znajduje cieplejsze rejony już w Polsce.

Część ptaków musi szukać pożywienia nawet w odległych częściach Afryki. Co ciekawe, ptaki te są w stanie pokonać podczas przelotu ponad 10 tys. km.

Dlaczego ptaki poświęcają tyle czasu na podróżowanie? Odpowiedź jest prosta – brak pokarmu. W północnej części globu sezon letni oznacza wielką stółkę, od owadów do gryzoni. Po lecie ptaki przygotowują się do wielkiego odlotu.

Na całym świecie prowadzone są znakowania za pomocą plastikowych lub metalowych obrączek, co daje nam obraz jak i gdzie ptaki migrują. Dzięki

nowoczesnej technice możemy śledzić trasy i czas przelotów z dokładnością do jednego metra. Okazuje się, że ptaki wędrujące w dzień kierują się słońcem, które daje im orientację w terenie i służy jako kompas. Natomiast ptaki wędrujące pod osłoną nocy kierują się gwiazdami, a dokładniej ich położeniem względem Gwiazdy Polarnej. Są także gatunki takie jak jaskółka dymówka, czy brzegówka, które wędrują w dzień i noc. Często się zdarza, że wiele osobników z powodu zmęczenia nie przeżywa trudów podróży. Fenomenem może być także kukułka, która samotnie wędruje w różne rejony Afryki i zawsze trafia do celu.

Jak odlatują ptaki?

Zbierają się w większych lub mniejszych stadach. Wzbijając się w powietrze tworzą formacje, które mają na celu ułatwić lot. Ptasie układy można podzielić na trzy rodzaje:

- najbardziej popularny i najczęściej wykorzystywany przez ptaki – klucz, inaczej zwany jako litera „V”,
- drugi rodzaj układu to chmara, którą stosują licznie występujące w Polsce szpaki,
- trzecim, najmniej popularnym rodzajem, jest linia prosta. W ten sposób latają, m.in. ostrygojady.